अपयितुम् एवं वपाश्रपणीभ्यामप्यतिदीर्घाभ्यां सर्वपशुवपाः श्रपयितुं शक्यन्त एव · तस्माद्वपाश्रपणीशूलोखानां भेदो न भवतीति सिद्धान्तः । अथ पूर्वपक्षमाह ·

न वसासंदेहात् ॥३६॥ यदुक्तम् प्रभूवादुखा एकेति तन्न · कुतः वसासंदेहात् संदिह्यते ह्युखैकत्वे वसा · द्रवद्रव्यत्वान्न ज्ञायते कस्येयं वसेति · अवदानानि तु वस्त्रादिना बद्धानि कृतचिह्नान्यपि विवेकेन ज्ञायन्ते वसा तु संसृष्टा न ज्ञायते कस्येयमिति भेदेन च वसाहोमं वक्ष्यति (४०) स्वस्वार्धर्चान्तरेषु · अतो वसासंदेहात्पशुगणे उखा एका न भवति । अमुमेव पक्षं दृष्टान्तेन दृढं करोति ·

सौत्रामणीदर्शनाच्च ॥३७॥ सौत्रामण्याम् शूलैश्च मासरेण चावभृथमभ्यवयन्तीति शूलोखानां भेदः · इति शूलभेदस्य दर्शनादप्येवं ज्ञायते यत्पशुगणे वपाश्रपणीभेदः[१] । एवं पूर्वपक्षे कृते तं दूषयति ·

नाविरोधात् ॥३८॥ उखाशूलवपाश्रपणीनां भेदो न भवति उक्तहेतोः प्रभूवादेवेत्यर्थः · यत्तूक्तम् वसासंदेहाद्विरोधो भवतीति तत्राह नाऽधात् नैष विरोधः स्वसम्बन्धस्याश्रुतत्वात् नैवं श्रूयते स्ववसा होतव्येति · किंतु प्रकृतायाः प्रतिपादनार्थत्वात्प्रकृता हूयते अत्रापि प्रकृताया एव होमं करिष्यामोऽतो विरोधो नास्ति । अथ यदुक्तम् सौऽर्शनाच्चोखादेर्भेद इति तत्राह ·

पाकवैषम्यात्सौत्रामण्याम् ॥३९॥ सौत्रामण्यां यच्छूलभेदो दृश्यते तत् पाऽम्यात् विषमो हि तत्र पाकः पशूनां नानाजातीयत्वात् · छागर्षभमेष्यो हि तत्र पशवो विषमपाकाः श्रुताः · तत्र कस्यचिद्वदानानि शीघ्रं पच्यन्ते कस्यचिच्चिरेण · तत्र सह श्रपणे केषांचिदशृतत्वं विलयो वा स्यात् · तस्मात्सौऽण्यां भेदो युक्तः · अन्यत्रापि यत्र पाकवैषम्यं नानाजातीयपशुविधाने तत्रोखादीनां भेद एव · यत्र पुनः समानजातीया एव पशवस्तत्रोखाशूलवपाश्रपणीनां भेदो न भवत्येव ।

मनोतावसाहोमौ पृथक्कालभेदात् ॥४०॥ भिन्नो हि पशूनामवदानकालः याज्याया अर्धर्चान्तरं च · तेन गृह्यमाणविशेषत्वान्मनोताप्रैषवसाहोमयोः प्रतिपशु भेदः वनस्पतेस्तु कालैकत्वाद्भेदः प्रागुक्तः (३०) ।

---

१) भेदः deest AB.